

2024-06-13

INTERPELLATIONSSVAR
KFKS 2024-00634

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation av Johanna Kvist (S) om Bristande politisk styrning får konsekvenser för nackaborna.

Johanna Kvist ställer följande frågor i interpellationen:

- Hur ser kommunstyrelsens ordförande på de kraftigt ökade kostnaderna i ett flertal stadsbyggnadsprojekt?
- Vilka åtgärder anser kommunstyrelsens ordförande behöver vidtas för att i framtiden säkerställa att stadsbyggnadsprojekten får en stabil ekonomisk planering?
- På vilket sätt kommer kommunstyrelsens ordförande säkerställa att nackaborna får mesta möjliga kommunala verksamhet och infrastruktur för sina skattepengar?

Mitt svar är följande:

Först vill jag ge lite perspektiv på de frågor som tas upp i interpellationen för att ge ett sammanhang och förståelse för hela investerings- och stadsutvecklingsekonomi.

Vi gör stora investeringar för att bygga Nacka starkt för framtiden, både i infrastruktur, nya välfärdslokaler, nya bostäder, natur, bättre miljö och för att möta klimatförändringarna. De totala utgifterna för de planerade investeringarna 2023-2027 är 4,1 miljarder kronor. Det är viktigt att Nacka utvecklas för såväl nuvarande som kommande Nackabor.

Kommunen har över 100 olika stadsutvecklingsprojekt. De befinner sig i olika skeden, från initial förstudie till nästan helt genomförda. I några pågår intensiv slutprojektering och andra är vilande. De flesta har pågått i flera år men några är helt nystartade. De flesta projekt är ganska komplexa och omfattar flera år.

Beslut om de stora och kostsamma projekten är en stegvis process där underlag tas fram successivt. Först beslutar man om en inriktning, baserat på vad man vill politiskt och med den information man har om kostnader och andra förhållanden vid den tidpunkten. Därefter utreder man detta djupare, tar fram en ekonomisk kalkyl och tecknar eventuellt avtal med externa parter som berörs av projektet. Slutligen fattas beslut om man ska genomföra projektet eller inte och hur det ska finansieras. Om det då visar sig att kostnaderna blir för höga, att riskerna är för stora eller störningarna för långvariga så drar vi i bromsen och stoppar vi projekten, som nyligen med Saltsjöbanans upphöjning.

När det gäller frågan om hur jag ser på ökade kostnader så är det givetvis oroande och allvarligt. Det finns två aspekter av vad som är dyrare projekt eller kraftigt ökade kostnader. Den första är projekt som ännu inte börjat genomföras men som under utredningens gång visar sig kosta mer än vad man ursprungligen uppskattat. Den andra är projekt som man börjat genomföra men där beslutad budget inte kan hållas.

Att de bedömda kostnaderna ökar mellan förstudie och beslut om genomförande är givetvis inte bra, men inte heller onaturligt. I synnerhet inte i stora och komplexa projekt. Som jag beskrivit ovan är det en stegvis process där man får allt djupare kunskaper och där lösningar på skyfallsproblematik, markföreningar, konflikter mellan olika angelägna och berättigade intressen etc kan bli kostnadsdrivande. Om projekten pågått en längre tid, som t ex Saltsjöbanans upphöjning, Mötesplats Nacka och väg- och VA-utbyggnaden i Sydöstra Boo så tillkommer att omvärldsfaktorer påverkar projektekonomi avsevärt och som inte var kända när projekten startade. Det gäller högre inflation och elpriser som den socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig, pandemieffekter och kostnadsökningar för vissa varor pga kriget i Ukraina.

I de fallen finns en möjlighet att dra i bromsen, ändra inriktning eller stoppa projekten. Det har vi t ex gjort när det gäller Saltsjöbanans upphöjning och Mötesplats Nacka. Jag tycker att det ansvarsfulla är att utreda det man vill och sedan ta ställning till om nyttan överväger kostnaderna och riskerna. Det är naturligtvis viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt få ett tillförlitligt underlag.

Jag ser allvarligare på projekt som inte håller beslutad budget i genomförandeskedet. Här finns delvis samma förklaringar som ovan, men det kan även bero på bristfällig projektering, dålig styrning av projekt och att nya saker tillkommit i sent skede i projektet. Oavsett anledning så är det mycket viktigt att man håller beslutad budget och att eventuella överskridanden aviseras snarast möjligt så att man kan vidta åtgärder.

För att få en bättre projektstyrning genomgår medarbetarna kompetenshöjning om ekonomi och gemensamma arbetssätt. Vi försöker minska antalet konsulter som projektledare. Rutiner stramas upp och man genomlyser projekt där kostnaderna ökat väsentligt för att lära inför kommande projekt. Nu pågår också en analys av samtliga stadsutvecklingsprojekt för att se vilka som kan skjutas framåt eller bantas, inte minst mot bakgrund av den nya befolkningsprognosen som visar på lägre ökningstakt än man tidigare antagit.

För att klara de stora investeringarna arbetar Nacka tillsammans med andra aktörer. Kommunen klarar inte utvecklingen ensam, vare sig ekonomiskt eller kompetensmässigt och har heller inte alla de bästa idéerna själv. Ett attraktivt Nacka bygger vi tillsammans. Vi i Alliansledningen är övertygad om att det ger ett bättre samlat resultat om vi krokar arm med de bästa inom olika sektorer – bostadsutvecklare, skolaktörer, konstnärer, fastighetsägare

mm. Det är också bra att inte lägga alla ägg i samma korg utan sprida risker på flera parter, så att kommunen inte behöver ta all risk själv.

De stora investeringarna finansieras i Nacka dels via skatten, dels genom exploateringsersättning från dem som bygger och utvecklar nya bostäder och arbetsplatser, dels med försäljning av kommunal mark där det ska byggas samt dels med gatukostnadsersättning från dem som får nya byggrätter när förnyelseområden planläggs och får kommunalt vatten och avlopp. Vi har också sålt ett antal välfärdsfastigheter för att både få kompetens från andra fastighetsägare och minska kommunens låneskuld och få fler att bidra till att åtgärda ett delvis eftersatt underhåll i vissa fastigheter.

Jag har noterat att vänsteroppositionen (Socialdemokraterna, Nackalistan och Vänsterpartiet) motsatt sig fastighetsförsäljningar på över 4 miljarder kronor de senaste åren. Nackalistan motsätter sig även uttag av gatukostnadsersättning. Dessa partier bygger sin ekonomiska politik på att Nackaborna ska skuldsättas i stället eller drabbas av kraftiga skatthöjningar. Ökad skuldsättning leder till ökade räntekostnader för kommunen, vilket tar resurser som man i stället skulle kunna satsa på skolan eller äldreomsorgen. Jag tycker att det är viktigt att ha en balans mellan olika intäktslag för att klara investeringarna.

Mats Gerdau (M)
Kommunstyrelsens ordförande